SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 65. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, APRIL 4, 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 4-го КВІТНЯ 1992 Ч. 65. РІК XCIX

УРЯД УКРАЇНИ ВИРІШИВ ПРИПИНИТИ ПРАЦЮ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ АЕС

Київ, Україна. — Засоби масової інформації повідомили, що в середу, 1-го квітня представник Кабінету Міністрів України заявив кореспондентам про припинення праці Чорнобильської атомової електростанції і цілковитого вилучення її з експлуатації в найближчому майбутньому.

Ціль припинення Чорнобильської атомової електро станції, — заявив представник інформаційного бюра прем'єр-міністра Уряду України, — є безпека робітників, які ще працюють на трьох енерґоблоках і безпека населення. Концерн „Укратомenергопром" і об'єднання „Чорнобильська АЕС" повинні зайнятись зупиненням праці атомової електростанції до 1993 року, в першу чергу першого і третього енерґоблоків, бо перший був зупинений в 1991 році, а четвертий, як відомо, спричинив атомову катастрофу в квітні 1986 року, наслідки якої будуть вітчутні не тільки в Україні, але також в Білорусі, частині Росії, східньоевропейських країнах, Скандинавії тощо.

До 1995 р. заходами Уряду і міжнародних атомових спеціялістів будуть переведені контрольні роботи, розпрацьований інженерно-технічний проект і розпочнеться фактична ліквідація електростанції і вивіз урану та плютонію у безпечне місце.

Академія Наук України повинна випрацювати науково-технічну експертизу у відношенні до атомової і радіяційної безпеки.

Іншими словами рішається доля Чорнобильської атомової електростанції, а може навіть усіх атомових електростанцій на території колишнього СССР, чого вимагають західні країни. Очевидно, не треба виключати, що деякі з них вдасться змодернізувати і запевнити безпеку згідно із західними стандартами. Дотепер Російська федерація відхиляла усі пропозиції про закриття атомових електростанцій, бо Росія потребує електроенергії. Атомові станції досі забезпечували 11 відсотків всього запотребування електроенергії, — заявив представник міністерства атомової енергії Росії Євгеній Ігнатенко.

Україна була першою незалежною країною, яка вийшла з проектом закриття атомових електростанцій, збудованих недокладно і без забезпечення праці і життя тисяч робітників.

ЗУСТРІЧ СТУДІЇ

Ню Йорк. — Тут у п'ятницю, 10-го квітня, о год. 7-ій вечора в залі Будинку Визвольного Фронту, 136 Друга авеню в Ню Йорку, відбудеться зустріч членів Студії Мистецького Слова Л. Крушельницької з громадянством. В програмі — висвітлення відео, спомини з подорожі по Україні в 1991 році та розповіді про пляни студії на майбутнє. Після програми — гутірка при каві та солодкому.

О. БІЛОРУСА І Р. ЛУБКІВСЬКОГО НАЙМЕНУВАЛИ НА АМБАСАДОРІВ

Київ. — Київське Пресове Б'юро УНС, яке тепер обслуговує ред. Марта Коломиєць, повідомляє, що Президент Леонід Кравчук найменував Олега Білоруса і Романа Лубківського на пост амбасадорів до Вашінґтону і Праги.

В четвер, 2-го квітня, офіційні речники міністерства закордонних справ України повідомили, що офіційного повідомлення Уряду в цій справі не буде, поки згадані амбасадори не полагодять усіх формальностей і не будуть готові до від'їзду до ЗСА і Чехо-Словаччини. Амбасада ЗСА в Києві отримала з Вашінґтону згоду на номінацію д-ра О. Білоруса і передала її до міністерства закордонних справ України.

Д-р О. Білорус — економіст про професії, член Академії Наук України, а в останньому часі був директором новозорганізованого Інституту Світової Економіки і Міжнародних Відносин.

Р. Лубківський, — депутат Верховної Ради України із Львівської области, письменник з політично-громадськими зацікавленнями. Він недавно отримав нагороду ім. Т. Шевченка за його збірки поезій і останню збірку п. з. „Погляд у вічність".

МИТРОПОЛИТ ФІЛАРЕТ ЗРЕЗИҐНУВАВ

Москва (ПСУРП). — Тут у п'ятницю 3-го квітня, на Архиєрейському Соборі Російської Православної Церкви Митрополит Київський Філарет проголосив про свою резиґнацію. Раніше в російській та українській пресі появилися обширні повідомлення про те, що Митрополит Філарет багато років був агентом КҐБ в РПЦ, а сьогодні при вивченні архівів КҐБ виявлені документальні матеріяли, які підтверджують цей факт.

Архиєрейський Собор, який збирається не менше одного разу на два роки, має повну законодавчу владу, а також має право на виконавчу і судову діяльність в період між помісними (земськими) соборами. Учасники Собору канонізували святих новомучеників — Митрополита Київського Володимира, Митрополита Петроградського Веніяміна, княгині Єлисавети і вбитої разом з нею монахині Варвари, а також батьків Сергія Радонезького — Кирила і Марії.

Мають розглянути також звернення єпископату УПЦ до Патріярха РПЦ Алексія про надання УПЦ повної незалежности.

Резиґнація Філарета формально буде оголошена на Синоді єпископів УПЦ, яка фактично є покищо РП-Церквою в Україні.

Архиєрейський Собор розпочався 31-го березня і має закінчитися 4-го квітня.

П. БЕРЕГОВУА СТАВ ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРОМ ФРАНЦІЇ

Париж. — Президент Франції Франсуа Міттеран найменував на керівника французького кабінету дотеперішнього міністра фінансів П'єра Береговуа — Петра Берегового, політичного діяча українського роду, після того, як дотеперішній прем'єр-міністер Едіт Крессо, яка виконувала свою функцію 10 тяжких місяців і була першою жінкою на керівному пості в уряді, зрезиґнувала. Демісію прем'єр-міністра Крессо вважають ще одним ударом по Соціялістичній партії, яка почала втрачати престиж і довір'я виборців.

П. Береговуа

Представники президентського палацу проголосили про зміни на високому урядовому рівні без жодного коментаря. Обидва політики, Е. Крессо і П. Береговуа, є льояльними членами Соціялістичної партії Франції і дотепер всіми силами підтримували зрівноважену політику Ф. Міттерана.

Політичні спостерігачі й аналітики приписують у великій мірі неуспіхи Соціялістичної партії в реґіональних виборах слабій активності прем'єра Крессо, які були також особистим ударом для президента Ф. Міттерана. Не всі політики-соціялісти поділяють думку Міттерана, щодо вини Крессо, 58-річної активної і енерґійної жінки, яка намагалася відвернути небезпеку від своєї партії, але лідери поміркованих і консервативних партій висували у передвиборчій кампанії переконуючі арґументи і, до певної міри, персонально обвинувачували Міттерана за неуспіхи французької політики.

Франція стоїть перед баґатьма, в більшості економічними трудноощами. Безробіття зростає і вже досягло 9.9 відсотка, ростуть ціни на товари широкого вжитку, поширюються страйки робітників і профспілки критикують уряд за бездіяльність. Крессо не зуміла здобути підтримки тих французьких робітничих кіл, які все були підвалиною політики Соціялістичної партії.

П. Береговуа відвідував свого часу Україну і рідні сторони його діда та інших членів родини.

В. БАТЮК В НТШ

Ню Йорк. — Наукове Товариство ім. Шевченка влаштовує зустріч з новим амбасадором Постійного Представництва України в ООН Віктором Батюком, який поділиться думками на тему „Сучасний стан української дипломатичної служби". Зустріч відбудеться у четвер, 9-го квітня, о год. 6:30 вечора в домі НТШ, 63 Четверта авеню в Ню Йорку.

КОЛИШНІ ПРЕЗИДЕНТИ ЗСА ПІДТРИМАЛИ ПЛЯН БУША ДОПОМОГИ КРАЇНАМ СНД

Вашінґтон. — Засоби масової інформації повідомили, що три колишні президенти З'єднаних Стейтів Америки — Джиммі Картер, Джералд Форд і Ричард Ніксон у листі до спікера Палати Репрезентантів Томаса С. Фолі, підтримали плян президента Джорджа Буша, який пропонує, а зглядно ініціює, велику допомогу для Росії й інших країн, членів Співдружности Незалежних Держав.

Очевидно ініціятиву Буша підтримав в першу чергу канцлер німецького уряду Гельмут Коль і прем'єр-міністер Великобританії Джан Мейджор, а також інші члени „великої сімки", але не з таким ентузіязмом, як, наприклад, Німеччина. Остання хоче за всяку ціну позбутися зі своєї території армії СССР і для цього плянує виведення тієї армії вона вже витратила понад 30 біл. доларів.

Крім того пропозиція президента Дж. Буша має також суто передвиборчий пропаґандивний характер, — кажуть політичні спостерігачі. Допомога Росії і країнам СНД становитиме приблизно 24 біл. долярів, але скільки з цієї суми припаде на ЗСА ще не відомо. Правдоподібно не дуже багато, бо в політичних і економічних кругах говориться, що в цьому випадку не постраждають платники податків в ЗСА, але натомість „розвиток демократії в Росії і в новопосталих державах, при стислій контролі західних держав, членів Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО), Европейської спільноти і Гельсінської комісії безпеки і співробітництва в Европі буде збережений".

У зв'язку з цим, Дж. Буш і члени його Кабінету зневтралізували евентуальну опозицію до цього пляну Демократичної партії і сьогодні вже існують познаки, що демократи в обидвох палатах Конґресу готові підтримати ініціятиву свого Президента і країн „великої сімки" та зорганізованої західньої спільноти.

Дж. Буш, правдоподібно з розмислом, виступив перед кореспондентами першим, поки ще не зайняв становища до цієї справи провідний кандидат Демократичної партії Билл Клінтон. Другий республіканський кандидат Патрик Б'юкенен взагалі не бажав займати становища, бо він має цілком інший підхід до цих справ. Політичні спостерігачі кажуть, що не треба виключати його заяви в майбутньому.

Біда тільки в тому, кажуть політичні аналітики, що ЗСА і їхні альянти роблять все ті самі помилки у відношенні до народів, які заселюють простір колишнього СССР. Вони кладуть ставку на Росію, забуваючи, або по мачушому трактуючи інші колись поневолені Москвою народи, які мають усі вигляди стати на власні ноги, політично й економічно, а крім того вони є потенційними альянтами Заходу. Цього не можна сказати про саму Росію. За це для неї Буш і „велика сімка" приготовили вже 18 біл. в цьому році, а для колишніх республік тільки охлапи по два-три міл. долярів. Але нема чого дивуватися, кажуть аналітики, бо Росію на форумі Міжнародного Монетарного Фонду репрезентує британський прем'єр Джан Мейджор, не кажучи вже нічого про поведінку канцлера Г. Коля, який переслідує свої власні цілі.

Про Україну, яка виповнила й виповняє усі передумови Заходу і в якій панує ідеальний міжнаціональний спокій, вже навіть мало говорять, — каже політичний спостерігач німецької відомої газети „Франкфуртер Альґемайне Цайтунґ" Генріх Байц, який вказує на помилки, що їх систематично допускаються провідники Заходу.

ФЕСТИВАЛЬ У ҐЛЕСБОРО КОЛЕДЖІ

Вілліямставн. Н. Дж. Український Громадський Комітет південного Ню Джерзі, з осідком у Вілліємставі, повідомляє про участь нашої громади в етнічному фестивалі південного Ню Джерзі, який відбудеться в Стейтовому коледжі Ґлесборо в суботу, 4-го квітня, і триватиме від год. 1-ої до 6-ої по полудні. В українському відділі будуть виставлені зразки українського мистецтва, інформаційні матеріяли про Україну. Під час фестивалю буде працювати українська кухня. Рівнож виступить танцювальна група „Черемош" з Філядельфії. Вступ і паркування вільні.

УНІҐУ влаштовує концерт

Кеймбридж, Масс. — Тут в Українському Науковому Інституті Гарвардського Університету (УНІҐУ) у п'ятницю, 17-го квітня, о год. 8-ій вечора відбудеться концерт української музики XX століття, присвячений відродженню Києво-Могилянської Академії. Концерт спонзорує УНІҐУ. У програмі — твори О. Ківи, В. Бібика, В. Сильвестров, Є. Станковича, М. Скорика, Л. Грабовського, В. Балея, І. Карабиця, Б. Лятошинського. Виконавці — Ю. Осінчук, О. Геймур, М. Сук, Ю. Мазуркевич, Е. Стац, Н. Хома, Олег Криса, М. Скорик, Т. Дудочкіна та Т. Чекіна.

Концерт, аранжований у співпраці з концертовим бюром Ірени Стецури, відбудеться у приміщенні музичної школи Лонджі, 27 Ґарден вулиця в Кеймбридж, Масс.

Напередодні концерту, у четвер, 16-го квітня, о год. 4-ій по полудні у приміщенні УНІҐУ композитор і диригент симфонічної оркестри в Ляс Веґас Вірко Балей проводитиме семінар на тему „Що треба зробити? Чи музика в незалежній Україні має майбутнє?" Адреса УНІҐУ — 1583 Массачусеттс авеню в Кеймбридж, Масс.

Відбудеться 11-та Конференція з української проблематики в Іллинойському університеті

Шемпейн, Ілл. — Цього року Українська Науково-Дослідна Програма (УНДП) в Іллинойському університеті разом з Фундацією Українських Студій в тій же високій школі приступила до заснування постійного Центру Українських Студій, на який чекають студенти й дослідники Сходу Европи, зокрема України, не тільки на американському континенті, але й в Україні.

Цьогорічна, 12-та з черги й 11-та річна, конференція проходитиме під загальною темою „Україна та її сусіди". Наради відбудуться знову ж на головному кемпусі Іллинойського університету в Урбана-Шампейн у днях від 22-го до 27-го червня. Як і попередні, так і цьогорічна конференція буде мати міжнародний характер, бо доповідачами на ній будуть професори університетів і державні й самостійні дослідники з ЗСА, Канади, України, Молдови, Польщі, Голляндії, Німеччини і Росії. Запрошені на конференцію також члени парляменту й Уряду України. В загальному передбачається в цій шестиденній конференції біля 40 доповідей в українській і англійській мовах, які будуть тематично поділені на 18 сесій; дві з них будуть присвячені 100-річчю з дня народження Леся Курбаса і питання нових напрямів розвитку освіти в Україні.

Особи, зацікавлені взяти участь у конференції повинні звертатись за інформаціями до: Ukrainian Research Program, 104 International Bldg., University of Illinois, 910 S. 5 th St. Champaign, Ill. 61820, або телефонічно до проф. Дмитра Штогрина (217) 333-1340, або проф. Наталі Лончини (217) 333-0224.

„Подаруйте книжку дитині в Україні"

Джерзі Сіті, Н. Дж. (Х. В-Ф) — До редакції нашого щоденника заходить виховна референтка Союзу Українок Америки Ольга Тритяк і представниця Виховно-Освітньої Ради при Світовому Конгресі Вільних Українців Люба Крупа в товаристві Мирослави і Дениса Стахівих, щоб розказати нашим читачам про заплановану виставку дитячої літератури — видань діяспори. Виставка зорганізована виховною референтурою СУА під патронатом Світової Федерації Українських Жіночих Організацій та Світової Координаційної Виховно-Освітньої Ради при співпраці Об'єднання Працівників Літератури для Дітей і Молоді та Шкільної Ради в ЗСА, і відбудеться у Києві та Львові. Ціллю запланованої виставки є дати можливість землякам переконатися, що впродовж майже півстоліття українська імміграція старалася зберегти рідне слово та передати його наступним поколінням.

У Львові виставка проходитиме в бібліотеці ім. Василя Стефаника, директор д-р Лариса Крушельницька. Урочисте відкриття виставки дитячої літератури заплановано на п'ятницю, 18-го вересня, 1992 року. Виставка триватиме до 16-го жовтня.

У Києві виставка міститиметься в Музеї Літератури, директор Галина Сорока, а святочне відкриття плянується на четвер, 22-го жовтня, 1992 року. Тут виставка дитячої літератури діяспори триватиме до 16-го листопада.

О. Тритяк, яка минулого місяця відвідувала Україну саме для того, щоб домовитися з ким потрібно про зорганізування і переведення цієї виставки, розказує: „Усі, з ким мені доводилось зустрічатися, говорили зі мною щиро та схвалювали цей задум". Тому й не диво, що більшість з цих осіб ось як висловлювались: „Це так на часі, щоб наші діти і їхні батьки мали змогу переконатись, що українською мовою видавано книжки майже на всіх континентах Земної кулі. Це

В редакції „Свободи" (зліва): Л. Крупа, О. Тритяк, М. і Д. Стасіви

(Закінчення на стор. 3)

М. МУШИНКА В УМ

Ню Йорк. — Український Музей в Ню Йорку влаштовує доповідь проф. д-ра Миколи Мушинки на тему „Свидницький музей і його роля в культурному та національному відродженні Пряшівщини". Доповідь відбудеться у четвер, 9-го квітня, о год. 6:30 вечора в приміщенні Українського Музею, 203 Друга авеню в Ню Йорку. Телефон для інформацій (212) 288-0110.

У СВІТІ

НАЦІОНАЛЬНА ҐВАРДІЯ чеченської республіки подолала збройний виступ опозиції. В середу, 1-го квітня, на площі Свободи в Грозному відбувся масовий мітинґ на підтримку незалежности республіки. Парлямент Чечні створив державну комісію, яка має докладно з'ясувати обставини, що привели до спроби „повалення конституційного ладу і ліквідації чеченської державности". Арештовані опозиціонери на попередніх допитах засвідчили, що їх ретельно готували до цієї антидемократичної акції.

ЛІБІЙСЬКИЙ ЛІДЕР Муамар Каддафі у відповідь на введення Радою Безпеки ООН санкцій проти Лібії виступив з погрозою: „Відтепер наша політика буде крокувати в ногу з нашою економікою. Той, хто не хоче підтримувати мого народу, не дістане ні нафти, ні бизнесового партнерства".

В СЕРЕДУ, 1-ГО КВІТНЯ, в Бейруті зібралися міністри закордонних справ Сирії, Йорданії, Ливану і Палестинської Визвольної Організації, щоб вирішити, чи візьмуть вони участь у п'ятій рунді мирних переговорів з Ізраїлем. „Мета наради — зформулювати нашу відповідь на американську пропозицію, щоб переговори відновилися у Вашінґтоні 27-го квітня", — сказав ливанський міністер Фаріс Бвейз. Державний секретар ЗСА Джеймс Бейкер попросив надіслати для нього перелік десяти міст, в яких, на думку арабських лідерів, може відбутися наступна рунда переговорів. Політичні спостерігачі очікують, що вислідом зустрічі у Бейруті й буде цей перелік.

ПРОДОВЖУЮТЬСЯ РОЗПОЧАТІ у вівторок, 31-го березня, бої між молдавською поліцією і збройними формуваннями російських сепаратистів з так званої Придністровської республіки. Міністерство внутрішніх справ Молдови повідомило, що спеціяльні групи поліції ввійшли в місто Бендери, щоб „ліквідувати бандитські формування".

ЗА П'ЯТЬ ДНІВ СВОГО перебування в Німеччині президент Польщі Лех Валенса не міг остаточно переконати німецьких промисловців вкладати великі капітали в польську економіку. Вони вважають, що такі вклади є передчасні, оскільки Варшава відмовляється застосувати радикальні засоби, які гарантували б незворотній характер її реформ.

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ справ Російської федерації Андрій Козирєв заявив у Москві на пресовій конференції, що Росія „буде захищати права росіян в інших країнах Співдружности Незалежних Держав". При цьому міністер не втримався від погрози, підкресливши: „Будемо їх твердо захищати, використовуючи, якщо буде потрібно, і силові методи".

ЦИМИ ДНЯМИ ЗАВЕРШИЛАСЯ робоча візита в Україну урядової делеґації Сирії. В Києві було підписано договір про торговельно-економічне українсько-сирійське співробітництво.

В АМЕРИЦІ

МИНУЛОГО ТИЖНЯ в Овкланді, Каліф., відбулися змагання фіґурної їзди на лижвах за чемпіонат світу. Мистцем і першуном серед багатьох відомих фіґуристів став українець-одесит Віктор Петренко. Пишучи про його перемогу, щоденник „Ню Йорк Таймс" з неділі, 29-го березня, починає свою новинку з того, як неуспішно розпочався для В. Петренка цей минулий спортовий рік, коли він у змаганнях колишнього СССР здобув заледве третє місце. Не кращі успіхи мав Віктор також й у змаганнях за чемпіонат Европи, де він був другим після чеха Петра Барни. Одначе на Олімпіяді у Франції і в цих останніх змаганнях за першенство світу В. Петренко пописався блискуче. В. Петренко — перший в історії українець, який добився таких осягів.

СЕРБСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ Слободян Мілошевіч і хорватський президент Франьйо Тудьман головні антагоністи у югославській громадянській війні хочуть кожний окремо зустрітися з президентом ЗСА Джорджем Бушем. Одначе з уваги на те, що вони обидва на думку Уряду президента Дж. Буша є тими, які найбільше спричинилися до минулорічного конфлікту, який приніс смертельні втрати в обох країнах в нічому невинного населення, така зустріч скоро не відбудеться.

ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС

З Головної Канцелярії УНСоюзу інформують, що до Фонду Відродження України — УНС, вплинуло від членів УНС до п'ятниці, 2-го квітня, 10,987 чеків-дивиденд, відсотків від боргових зобов'язань і добровільних датків на суму 290,435.73

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Фінансова допомога Сходові Европи

У минулу середу 1-го квітня ц. р. президент Джордж Буш офіційно проголосив рішення дати „Росії й іншим республікам" допомогу для облегшення їм їхньої економічної кризи. Здаючи собі справу, що допомога Америки різним країнам світу (на першому місці стояв завжди Ізраїль) дуже непопулярна, особливо у цьому році президентських виборів та все ще існуючої економічної рецесії — Буш рішучим тоном виправдував таку допомогу, яка, мовляв, лежить в інтересі Америки, бо невдача демократичного процесу в Росії була би у своїх наслідках катастрофою для цілого світу.

Того самого дня, 1-го квітня, „Ню Йорк Таймс" приніс на першій сторінці з переносом на дальшу сторінку широку інформацію про відвідини представників Росії у централі Міжнародного монетарного фонду із докладним з'ясуванням економічної реформи, яку президент Російської федерації переводить під знаком переходу на систему вільного ринку. Провід Міжнародного монетарного Фонду, читаємо там, був тим з'ясуванням дуже вдоволений із застереженням, що Росія повинна в більшій мірі звертати увагу на боротьбу проти інфляції і зрівноваження державного бюджету.

Дивним збігом обставин — у тому самому дні один із двох теперішніх демократичних кандидатів на президента, губернатор стейту Арканзас Билл Клинтон критикував президента Буша за його ніби байдужість супроти гострої економічної кризи в Росії. Мимоходом кажучи — Клинтон критикував теж Буша за сприяння арабському світові із кривдою для Ізраїля: чи це дійсний політичний світогляд Клинтона, чи тільки маневр для приєднання собі голосів численної жидівської громади в ЗСА та засобів масової інформації здебільшого у руках жидівських потентатів — кожний сам собі повинен відповісти.

У „Ню Йорк Таймс" правильно була пригадка, що справу допомоги Росії заактуалізував колишній президент Ричард Ніксон, який у минулому місяці роздав членам Конґресу свій меморіял у тому дусі, в якому тепер промовляв президент Буш: про конечність рятування демократії у Росії, бо її провал спричинив би катастрофу трагічних розмірів. І Ніксон і Буш кажуть правду.

Деякі наші екстремісти, які не признають істини, що „часи змінюються і ми змінюємось з ними" та утотожнюють Боріса Єльцина з старорежимними неділимцями, мусять зрозуміти, що в кровному інтересі України є спокій та демократична стабільність у Росії: пригадаймо, як ми всі, наші земляки в Україні і ми у діяспорі, лякалися, що вороги України придумають якусь провокацію, щоб зірвати всенародний референдум 1-го грудня минулого року: це не сталося тому, що Міхаїл Ґорбачов, який ще урядував в Кремлі, був переконаний, що його палка довга промова почерез радіо, виголошена напередодні референдуму, щоб не йти до голосування, бо воно незаконне і противоконституційне, і вірив, що та промова матиме успіх і що референдум провалиться.

Сталося інакше, сталося в Україні чудо, але його завдячувати треба тодішньому спокоєві, в якому можна було перевести такий референдум. Тепер багато земляків ремствують, що ще нема конституції. Коли б схвалено конституцію — треба би розв'язати теперішню Верховну Раду України і розписати вибори до парламенту. Однаково Уряд Кравчука, як провід Руху погоджуються, що не треба тепер виборами відтягати увагу Уряду й цілого суспільства від пекучих актуальних справ, і не треба штучно створювати ситуацію, в якій ворожі сили могли б спровокувати заколот.

У нашому інтересі лежить спокій і демократичний лад у Росії і тому доброю подією для України було підписання у Москві документу згоди і співпраці уряду Єльцина та всіх складових частин федерації, з якої складається сучасна Росія. Це скріпило авторитет Єльцина, але краще мати діло з Єльциним, як з якимось його наступником із диктаторськими нахилами.

ВІД ВІВТІРКА, 31-ГО БЕРЕЗНЯ, набув чинности закон про закордонні інвестиції в Україні. Вперше законодавчо унеможливлюється націоналізація закордонного капіталу за будь-яких умов і обставин. Незабаром в республіці буде прийнято законопроєкти про бартерні стосунки і податки на валюту. Закон про закордонні інвестиції не тільки привабить чужинецький капітал, але й скоординує програми його використання.

Микола Руденко

ТЯЖКА ТИ, ШАПКО МОНОМАХА

IV.

Ямпольський райвиконком нагадує бакен на комуністичному фарватері або навіть маяк. Вони, ці діячі, звикли до маяків — колись виготовляли їх із колгоспів, заводів тощо. Отож Ямпольський райвиконком — не примха амбітної жіночки, а надзвичайно важливе партійне завдання, розраховане на перспективу.

Окрім маяків є просто компартійні функціонери, що майже всі лишилися при ділі ще й мають добрий випас. Кажуть, полтавський облвиконком має у своєму розпорядженні 35 легкових автомобілів з водіями. Всі вони закріплені за певними службовими особами і навіть тоді забезпечені бензиною, коли його немає для посівної. Звичайно, це спадщина колишнього обкому партії — тут навіть досліджувати нічого, все й так ясно. Який же вони чинять опір усьому новому!

У попередній статті я розповідав: стара система Рад себе вичерпала повністю — вона є лишень розплідником зажерливої гусені, що виготовляє собі кокони із корумпованих мільйонів. Але ж як її позбутися? Коли президент Кравчук поставив питання про створення в областях інституту представників Президента, компартійна більшість у парляменті заволала про ліквідацію демократичних органів (Рад), утвердження авторитарної чи навіть тоталітарної системи. На щастя червоній демагогії не судилося перемогти — в областях уже з'явилися новітні губернатори, як прообраз центральних постатей майбутньої виконавчої влади. Кравчук у цій справі переміг — і я дуже задоволений з цього. Тепер йому належить зломити комуністичну більшість в парляменті, аби узаконити надзвичайний економічний стан на 1992 рік. Це потрібно для того, щоб скасувати згубні для економіки закони, які породили неприпустимо великі податки. Легко й радісно приймати закон про нечувано щедрі пенсії, та як їх тепер повернути до скромних норм? А повернути треба, хоч це й викличе нарікання. Та й чорнобильський податок, що становить 19 відсотків, нормальним назвати важко — сам В. Яворівський, який очолює чорнобильську справу, запропонував знизити його до 12 відсотків.

Схоже на те, що вся ота демагогічна щедрість — хитрий, підступний маневр партократів, спрямований на повний розвал української економіки. Яка радість пенсіонерам від того, що розмір їхніх пенсій зростає, коли зростає також інфляція?

А проте я зобов'язаний заспокоїти читачів „Свободи", хоч і тяжке становище в Україні, та голод нам не загрожує. Збільшилася на вулицях Києва кількість жебраків, але ж їх вистачає і на вулицях багатого Ню Йорку. Це свідчить не так про голод, як про новоявлену свободу: раніше в совєтських містах жебраків не було тому, що їх кидали за колючий дріт, виконуючи так зване тунеядство.

Мабуть, окремо належить розглянути проблему компартійного шкідництва — чи не покласти йому край у такий спосіб, який сім десятиліть практикували супроти вигаданих „ворогів народу" самі ж компартійці? Людей, які до цього закликають, не так уже й мало — вони гуртуються довкола народного депутата С. Хмари. Та переважна більшість українських патріотів добре усвідомлює: цей шлях веде до громадянської війни. Ріки марно пролитої крові підмиють фундамент, на якому стоїть незалежна Україна і вона неминуче впаде. І то вже буде падіння навіки. Нехай ліпше чиста, сонячна ріка часу вимиває з-поміж нас компартійну нечисть — вона, ріка часу, зробить це тихо, ювелірно, нікому не завдавши шкоди. Нам же задля успіху національної справи належить мати три незамінні речі: терпіння, обачність, розважливість. На політичній мові, це називається еволюційним процесом. От же, ми маємо в Україні два процеси одразу: стосовно перебудови держави — революційний, стосовно морально-політичних перетворень у глибинах народу — еволюційний. Це єдина змога уникнути громадянської війни.

А проте не така вже й нещасна Україна, як дехто може виснувати із моєї статті — на цей раз я цілком свідомо вирішив показати помилки й перешкоди, аби читач уявляв: тяжка вона — шапка Мономаха — дуже тяжка. Між іншим, ніколи не було таким доречним оце старе прислів'я, як сьогодні. Ми ж таки й справді дожили до шапки Мономаха так само, як і до державного символу Київської Русі — тисячолітнього тризуба. Шапка Мономаха нині має перебувати в Києві, а не в Москві — адже ж вона символізує українську державність, не якусь іншу. Та все ж ми не припинемо казати: тяжка ти, шапко Мономаха. Бо й справді самостійну державу таких маштабів розбудувати тяжко. Тут неминучі і помилки, і опір ворожих сил, і гра самолюбств, котре нерідко діє страшніше від ворожих армій.

(Закінчення на стор. 3)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про правду і неправду

Хай читачі не лякаються — це не буде повторення відомої з дитячих років казки, а дійсність, яка насуває нам питання, що, власне, кажучи правда, а що неправда?

От хоча б останні місяці принесли нам з України повну пригорщу різних вісток і поголосок не дуже то і відрадних. Деякі із них поміщені навіть в пресі України, а деякі були темою радіових чи телевізійних програм: мовляв, хай народ знає, що діється.

І так справді цілий народ знає так тут, як там — але ніхто з того народу не знає, чи всі вістки і оскаржування одних одними, відомих сьогодні політичних діячів України — правдиві чи неправдиві. Як воно не було б, вістки поширюються, їх залюбки повторюють, а з цим буриться зла кров та взаємне недовір'я.

Це тільки дуже новий та живий доказ, як живуть поруч себе правда і неправда і як важко посторонній особам відрізнити зерно від полови. Як довго люди здають собі з того справу, що все залежить від того хто подає інформації та чому — то ще добре, але коли на фальшиві подавання нашої сучасної історії є наражені ті, що її зовсім не знають, а це діти і молодь — тоді стає моторошно. Ось саме в тих днях мали ми нагоду говорити із людиною, що поставила своїм завданням вкінці доставити до шкіл в Україні нові підручники і тим дати українським дітям правдиву історію України, а не цю, яку вони досі знали як єдино правдиву, так сильно забарвлену на червоно. Але тут справа не лише про правильно написані підручники, але і про учителів і, як вони це подадуть дітям. Отже знову виринає на поверхню питання, що в цій для дітей „новій" історії буде згідне із історичною правдою, а що відповідно забарвлене тими, хто її подає. І де дійсна правда, коли йдеться про найновіші часи, віддзеркаленні в споминах різних наших публіцистів, істориків чи політичних мужів? Та ж про ці часи наше молодше покоління в Україні нічого не знає і тепер відкриває цю частину історії з книжок, до яких воно тепер горнеться, сповнене бажання пізнати правду. Яку?

Недавно звернувся до мене один із тих зацікавлених, що виріс вже у Львові після Другої світової війни, де читав про нас усіх, як про „буржуазних націоналістів", „бандерівців" і „зрадників" батьківщини. Він хотів знати чому прийшло до розламу в націоналістичному таборі і де правда, бо у споминах співучасників цих подій великі розбіжності в залежності, хто їх писав. Не легко було пояснити, коли ми застановилися, що ці розбіжності були такі маловажні сьогодні та такі важкі для зрозуміння молодій людині, що виросла у совєтській дійсності. І знову виринуло питання — де правда, а де вона забарвлена неправдою? Хто правий?

Чомусь нагадалося таке відоме ствердження Ліни Костенко в одному з її віршів, що все залежне від людських зіниць, у відкритих відбивається епоха, а у звужених збіговисько дрібниць...

Як багато, отже залежить саме під цю пору від зіниць, якими наші історики будуть бачити недавнє минуле і як будуть подавати його нашим молодим людям. А від того може залежати майбутнє.

Але... крім правди і неправди існує ще і промовчування. Хтось з близьких осіб старається тепер нас переконати, що промовчування — це дуже потрібна у стосунках поміж людьми прикмета, яку треба доконче плекати.

А ми все ж таки і надалі твердо віримо, що правда хай би і прикра, таки найкраща.

О-КА

Маріян Коць

НОВА ФАЗА ДІЯЛЬНОСТИ

Моя десята й одинадцята поїздки в Україну в січні й березні цього року примушують основно переоцінити тутешню нашу харитативну й культурну співпрацю з Україною. Перша не вдовольняє тамошні кола, які надіялися на допомогу багатіїв, а показалося, що таких немає. Друга, за браком фінансової бази, мусить обмежуватися до товариських зустрічів чи плянувань наскрізь самореклямної діяльности.

Доля хотіла так, щоб наше розсіяння по всьому світу стало нині для нас наскрізь позитивним явищем. Розкинені по всіх континентах, обізнані з місцевими порядками, володіючи мовами народів з якими кожноденно, — в нас зв'язок, ми вросли вже третім, а то й четвертим поколінням у цей побут. Виховали верству інтеліґенції, професіоналів. Звичайно, хоч і на вищих позиціях, їхня матеріяльна база не співмірна з панівною групою. Українські установи не мають того рівня, який управнював би до спеціяльного вирізнення у будь-якій ділянці. Переборюючи всі перешкоди піонерів, бразилійських нуждарів, інтеліґентських чорноробів, — українці на поселеннях знайшли сил для витримки. Тепер, коли Україна є самостійною державою відкривається новий горизонт і наша перебудова є конечністю число один.

Україна, промислова країна, яка навіть із малопродуктивною потужністю — через її брак модернізації, — постачала світові різнорідні вироби, починаючи мілітарним устаткуванням, аж до машинобудівельних була, одначе, експлуатована північним сусідою. Мореплавство служило так само, як і повітряна фльота чужим інтересам. Нині, звільнившись із оков, Україна бажає передати своїм представникам у всьому світі керівні пости, які забезпечать їм добробут, мільярдові обороти й мультимільйонові прибутки, а тим же й пошану нашого довкілля до самої України. Рядом із тим ітиме процес проґресивного мислення й пошана до ініціятивних людей як тут, так і на Україні. Відбудеться реорганізація сил і переміщення на належні пости тих осіб, які зробили свій величний вклад у здобуття національної символіки, але більш нічого в економічному розвитку України дати неспроможні. Їхня роля в розбудові культурного життя й тільки. Але без фінансової бази, як і всяка продуктивність, вона не буде світово визнаною.

Княгиня Ольга встановлювала торговельні зв'язки, забезпечувала й розуміла вагу торгівлі. Доведеться ще комусь попрацювати над темою, що було причиною української сучасної нехіті й презирства до купецтва. Показується, що якраз торгівля під цю пору стане основним побудником ініціятивности й продуктивности України. Все таки нам не позбутися кріпацтва в модернізованій формі, якщо продуктивність народу не стане національною. Бо можна вирощувати зерно, худобу, продукувати кораблі, машинерію й бути тільки слугою-рабом примушеним вдовольнятися мінімальним заробітком неспівмірним із світовим стандартом. Так було в час комуно-партократичної експлуатації й може воно повторитися й тепер. Насправді будуть українські фабрики, український Уряд, український гимн і символіка, але без української національної торгівлі, яка дбатиме про зиск і винагороду української людини, все надалі остане кріпацтвом, нецивілізованим, малокультурним пияцюгою, який шукатиме вдовілля у самозабутті. Не допоможуть тут ніякі підмінки, як довго національний торговельник не подбає про винагороду українського продуцента за стандартами високорозвинутих націй. Виглядає так, немов, паритетом таки стане не золото, але давно випрацьований українцем, паритет буханця хліба.

Роля України в світовій політиці взалежнюється від нашої організованости, зглядно реорганізації не тільки мислення, але діяння й негайного охоплення всіх фаз виробництва аж до споживчого ринку збуту. При тих мільярдних оборотах і мільйонових прибутках вилонюється конечність розбудови концернів, державного банківництва і його діяльности найперше в світових торговельних центрах. Самозрозуміле, що сенільним людям такі завдання не є під силу. Їхня роля завершилася свого роду успіхами, чи невдачами, які може колись ще будуть досліджені. Власне тільки й виключно на молодих, образованих і національно свідомих професіоналів паде оцей шляхетний обов'язок збагачувати Україну, дбати про користі для української нації, кожного її члена, але й самому ставати в ряди більйонерів і доброДіїв розвитку культурно-на-

(Закінчення на стор. 3)

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція.*

Володимир Жила

УКРАЇНСЬКЕ СУДІВНИЦТВО НА ПРОТЯЗІ ВІКІВ

Ярослав Падох, „Суди й судовий процес старої України", Нарис історії, післяслово Богдана Цюцюри, Записки Наукового Товариства ім. Шевченка, том 209, Ню Йорк—Париж—Сидней—Торонто—Львів, 1990, сторінок 128.

Історія українського права і судівництва — важлива галузь правознавства і науки історії. На жаль, у нас вона поки слабо розвинута і то не тільки в діяспорі, а також в Україні. Фахівців з цієї ділянки в діяспорі можна легко порахувати на пальцях однієї руки. І тому поява праці професора Ярослава Падоха, „Суди й судовий процес старої України", є справді подією. Книга ця має особливий характер і багату правничу термінологію і тому нелегка до читання, проте дуже потрібна. Нам хочеться вивчити, як наші далекі предки розглядали право, зокрема судівництво та взагалі, як вони розцінювали питання справедливости. Аджеж, це вселюдське питання і то великої ваги. В житті в основному, воно проявляється в трьох аспектах взаємнення, а саме: людини до людини, людей до організованого суспільства й організованого суспільства тобто держави до людей.

Рецензована книга складається з двох частин: нарису історії судового устрою (княжої, литовсько-польської та доби Гетьманщини) та з нарису історії українського судового процесу в цих же трьох добах. У книзі маємо також короткий огляд окремого судівництва (звичаєве, ґрунтове, духовне та інше) й цінну післямову про працю та її автора, що належить перу Богдана Цюцюри, ректора Українського Вільного Університету.

В основу цієї книги лягли виклади автора, як приватного доцента, в УВУ, що відбувалися час від часу в Празі (1941—1944), систематично, вже як професора, в Мюнхені (1946—1949), а згодом лише принагідно. Про мюнхенський період праці автора, ректор Цюцюра пише таке: „Професор Падох причинився більше, ніж будь-хто інший у тому часі до проведення реґулярних і інтенсивних викладів та семінарів на факультеті не лише історії українського права, але й всіх звичних правничих дисциплін. „Ярослав Падох, продовжує Цюцюра, — гідний наступник заслужених дослідників у галузі історії давнього українського права, які діяли на Україні або в українській діяспорі".

Повної історії українського давнього права ще досі не опрацьовано. Має лише збірку статтей „Право", поміщених у другому томі статтейної Енциклопедії українознавства (1949), що є досі єдиним оглядом українського права. Авторами цих статтей є професори УВУ: Л. Окіншевич, А. Яковлів, М. Стахів, В. Гришко, Ю. Старосольський, О. Юрченко, Ю. Фединський, Б. Цюцюра і Я. Падох. Тому рецензована книга дуже важлива.

З'ясовуючи історію українських судів та судового процесу автор дотримується досить ретельно хронологічної методи, розглядаючи предмет свого дослідження за окремими періодами, прийнятими в українській історіографії. Праця його охоплює три доби: княжу, литовсько-польську та Гетьманщину. Найбільше уваги автор присвятив Гетьманщині, бо вона має найбільше суто національних українських ознак. Судоустрій цієї доби він поділив на два періоди козацькі суди (1648—1760/63 і т. зв. статутові суди (1763—1783). Козацьким судам характерний динамізм великої державної революції 1648 року. Вони, до речі, не виникли законодавчим шляхом, а шляхом звичаїв та більш чи менш ориґінальної імпровізації й аналогії. Зміни, що їх вводила згодом окупаційна російська влада були без будь-якої правної основи та своїм вістрям були спрямовані проти української форми і змісту судівництва. Період статутових судів порівняно короткий за своїм характером був поворотом до давнього судоустрою, спертого на праві Литовського статуту. Реформи гетьмана Розумовського встановили твердий порядок для апеляційних інстанцій, обмеживши їх число до трьох та відділили судову владу від влади адміністративної. Проте гетьман і надалі залишився зверхнім суддею держави.

Українському судовому процесові вже в княжій добі був характерний менший формалізм у порівнянні з процесами, що проходили на Заході включно з Польщею.

Процес був тут один для всіх справ цивільних і карних і стосувався всього населення за винятком церковних людей і церковного процесу.

Незалежно від доволі великої строгости карного права литовсько-польської доби, карний процес носив помітні ознаки гуманности. До неґативів процесу того періоду треба зарахувати станову нерівність суспільства, службову залежність процесових сторін та його формалізм, який на українському ґрунті ніколи не дійшов до абсурдних меж, як це бувало в Західній Европі. Широко розробленою системою процесу була вже тоді його доказова частина. До цікавих прикмет процесу того часу автор зараховує також його дуалізм: загальний і звичайний. В цій добі, на думку автора, звичаєвий процес мав більш виразніші ознаки, як у будь-якій іншій добі, а це тому, що це була доба повного розвитку звичаєвого судівництва, спертого за законне визнання його леґальности та намагання включити звичаєві суди в загальну державну судову систему.

(Закінчення на стор. 3)

ПІСЛЯ П'ЯТИДЕННОЇ візити міністра закордонних справ Російської федерації Андрея Козирєва до Анголі, Єгипту і Південно-Африканської Республіки політичні спостерігачі приходять до висновку, що пріоритети зовнішньої політики нової Росії будуть поширюватися не тільки на ЗСА, Европу і Японію. В центрі російських інтересів перебуватиме також африканський континент.

Тяжка...

(Закінчення зі стор. 2)

І все ж покищо в Україні не пролилося навіть обмаль людської крови, хоч сучасна революція виглядає незмірно глибшою, а ніж революція — 1917—20 років. Тоді російська імперія не впала (змінила лише кокарди на армійських кашкетах), а Україна не отримала незалежности. Сьогодні розпад імперії доведено до краю, а Україна як самостійна держава здобула визнання цілого світу.

І все це відбулося без єдиного пострілу. Навіть терористичних актів на Україні, слава Богу, іще не траплялося. І таке сказати: у найвеличніших центрах західної цивілізації (Лондон, Париж) доволі часто вибухають бомби, калічать людей, а Україну покищо Бог милував. Та й з податками потроху почали розбиратися — уже в наступному кварталі вони становитимуть не 86, а 49 відсотків.

Усе ще багато, але, на жаль, існує чорнобильське лихо, його не обминути. Зрештою вже й приватизація розпочинається, хоч вона також приречена переповзати через пень-колоду. Депутати й керівники держави іще не раз набиватимуть лоба, та все ж маємо хвалити Господа: набиваючи лоба, ми вчимося — а то є для кожної дитини школа Божа. Сувора, але незамінна. В державному розумінні Україна покищо не вийшла з дитячого віку — отож маємо, що маємо.

Тим часом, доки пишуться ці рядки, на Бориспільське летовище прибувають президенти країн СНД — завтра, 20-го березня, у Києві має відбутися давно запланована президентська нарада. Значення цих нарад всесвітньо відоме, але ж нікому не відомо, скільки проіснує СНД. Практично — це залежить від взаємин двох найбільших держав — Росії та України. А головним чином від верховних діячів Росії — таких, скажімо, як Руслан Хасбулатов, Олександр Руцькой та адмірал Касатонов. На жаль, їхня психіка вражена вельми тяжкою хворобою — великодержавним шовінізмом. Отож на 20-те березня УРП і провід Руху оголосили демонстрацію, що має закликати Верховну Раду до виходу із СНД, аби захистити національну гідність України.

А покищо кияни обговорюють таку подробицю: для президента Росії прибуло до Києва чотири автомашини, із них дві броньовані. Мабуть, їх привезли за штатним розкладом — на кожну із високих державних посад Єльцина по машині. Адже ж Єльцин одночасно президент, прем'єр і міністер оборони. Сам він їхатиме в одній машині, а його посади як окремі державні суб'єкти — в інших. Таке, бач, воно — бюрократичне самоосвячення.

Та, мабуть, значно важливіша ось яка новина: міністерство оборони в Росії вже є, але про створення російської армії покищо нічого не чути. А проте, навіщо вона потрібна, коли існують війська СНД? То ж бо і є російська армія. Просто надійде такий день, коли доведеться поставити крапку над і.

Сьогодні 21-го березня. Нарада президентів СНД завершилась, але відомо про неї усе ще небагато. Власне ніхто нічого й не чекав, окрім відповіді на питання: виживе СНД чи, як кажуть, вріже дуба? Сьогодні покищо не врізала, але все ще немає певности, що так звана Співдружність не розпадеться завтра. Головував на нараді Л. Кравчук, він же й виступив з першою промовою. Вона, ця промова, була вкрай песимістична — Кравчук піддав сумнівові саму доцільність і життєздатність СНД. На його думку, ця організація не впоралася з жодною із проблем, від яких залежить існування незалежних держав і, можливо, наголосив він, що самостійно, не покладаючи надій на СНД, молоді держави свої докорінні проблеми вирішили б значно краще. Особливо тоді, коли б кожна з них обирала партнерів за власною ініціятивою, без підштовхування з Москви.

До позитивних заходів належить віднести створення в межах СНД чогось на зразок миротворчих сил ООН — так званих голубих шоломів. Надзвичайна їхня роля буде зумовлена тим, як і від чийого імени вони діятимуть там, де ллється кров.

А на Михайлівському майдані, біля будинку, де проходила нарада президентів, вирувала народна стихія — тисячі людей вимагали виходу України із складу СНД. Отож учасники наради чули й бачили, що Л. Кравчук виступає не лише від власного імени.

21 березня 1992 року, Київ.

ДОПОВНЕННЯ

У редакційній — „У Молдові вийняткиовий стан" („Свобода", ч. 63 з 22-го квітня) має бути: „Після вибуху Другої світової війни у 1939 році — в наступному 1940 році-колишній Уряд Совєтського Союзу окупував та швидко примусово прилучив цю країну, якої приблизно чотиримільйонове населення здебільшого далі говорить по-румунськи, ще й до того покалеченим наріччям". — Ред.

ПОПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

У дописі. „Чикаго колядувало для незалежної України" в числі 39 з 28-го лютого 1992 року зайшла помилка в інформації про виступаючі хори і диригентів. Слід поправити; „Хором 'Троянда" диригував Юрій Яримович, а о. диякон М. Городецький диригував хором 'Славута' ".
— О. Роздольська.

„Подаруйте..."

(Закінчення зі стор. 1)

таке важливе, щоб вони побачили, що по-українськи читають діти в Австралії, Арґентині Бразилії, Канаді, ЗСА, Англії, Франції та в інших державах Европи. Ми вдячні діяспорі, а перш за все СУА, за поміч у скріпленні нашої держави Україна".

Розказують наші гості і про те, що плянується зібрати три комплети книжок, котрі в Україну будуть доставлені організацією „Сейбр-Світло", що має свій склад у Львові, а СУА є членом цієї організації.

Перший комплет уже зібраних книжок, включно із подарованою бібліотекою дитячої літератури св. п. Богдана Гошовського, залишиться у Музеї Літератури в Києві (згідно з бажанням вдови, Ірини Гошовської). Другий комплет стане власністю бібліотеки ім. Василя Стефаника у Львові, а третій комплет залишиться в бібліотеці виховної референтури СУА та буде частиною виставки під час конгресу СКВУ 1993 року в Торонто.

Книжки-збірки, передані Музеєві Літератури в Києві та Бібліотеці ім. Василя Стефаника у Львові, будуть тільки для дослідів чи передруків (за згодою авторів) і не будуть випозичатися, бо серед них є дуже рідкісні видання.

З приводу щедрого подарунку, бібліотеки св. п. Б. Гошовського, довголітнього голови ОПДЛМ, перший комплет є найбагатший. Другий і третій є багато скромніші, тому звертаються організатори до людей доброї волі: „У ваших домашніх бібліотеках є багато книжок, з яких діти вже не користають, пришліть їх комітетові СУА, який підготовляє виставку дитячої літератури видань діяспори, для використання. Комітетові дальше потрібні книжечки для дітвори, так званих „таборових видань" з Німеччини, шкільні підручники, співанники та усі дитячі книжки, видані поза границями України. Їм місце — в Україні. Цим буде підкреслено, що ми, живучи далеко від України, турбуємося долею української слова, та плекаємо його серед нашої дітвори.

Комітет приготовляє каталог книжок виставки дитячої літератури видань діяспори, тому просить поспішати і висилати книжки на подану адресу, щоб можна було їх включити до каталогу: Olha Trytyak, 360 N 41 St., Allentown, Pa. 18104.

Нова...

(Закінчення зі стор. 2)

ціонального буття. Пора почати плянувати й мислити на століття наперед і не вдовольнятися нинішнім і скороминучим.

Україна стоїть перед загрозою повонного експлуататорського визиску й нігіляції. Міжусобиці, злопомста, заздрість аж до ненависти охоплює всі шари суспільства від найвищих до простолюддя. Одні ради емоційної ефорії й амбіцій, інші із нужди. Україна може стати жертвою шакалів. Тому пропонується оцим негайне скликання зустрічі — з'їзду молодих професіоналів підприємців, промисловців, купців, економістів діяспори для оформлення в кожній країні нашого поселення торговельно-промислових централь для збуту продукції України. Для оформлення ініціятивної групи проситься зголошуватись до: M. P. Kots P. O. Box 33 Lexington, N. Y., 12452 USA tel. (518) 989 6228 Fax (518) 989 6049.

Українське...

(Закінчення зі стор. 2)

Значною прикметою процесу Гетьманщини була його одноманітність для всіх суспільних верств населення та для всіх судів. Хибою його, автор вважає, був дальший брак відокремлення норм процесу цивільного від карного. До негативних ознак процесуальної системи Гетьманщини автор зараховує поєднання судової і виконавчої влади в одних руках козацької старшини та майже необмежене число апеляційних інстанцій, що доводило до довголітнього і дуже невідповідного для населення процесуального зволікання. Найвизначнішим пам'ятником тогочасного українського процесуального права є Український або Козацький Кодекс з 1743 року. Цей кодекс не мав державної санкції, проте його широко використовували в правничому житті Гетьманщини. Однією з найкращих прикмет козацького процесу автор вважає його повний брак формалізму.

Коротко обговорив автор також судівництво Запорозької Січі. Він вважає, що січові судові кари своєю жорстокістю були противні традиційно людяній українській духовості і її кримінальному праву.

У цілому — праця має науковий характер. Вкінці кожного її розділу подано потрібну літературу, що складається з наукових праць українських і неукраїнських.

Повністю погоджуюсь з оцінкою цієї праці, що її подав ректор Б. Цюцюра. Він пише: „книга 'Суди й судовий процес старої України' переконливо показує, що правово-інституційна спадщина української історії — цікава і не гірша від спадщини інших країн: Польщі, Росії, Німеччини, Франції, чи навіть і Англії".

У книзі є чимало друкарських огріхів. Останнє речення в першому абзаці на 41-ій сторінці — незрозуміле. В ньому мусить бути щось пропущене. На сторінці 119, дата утоплення Антонія Грековича має бути 1618 року, а не 1916, як надруковано.

Підсумовуючи, хочемо сказати, що в цілому книга „Суди й судовий процес старої України" охоплює велике коло багатоманітних явищ і тенденцій розвитку українського права і судівництва на протязі століть. Вона дає більш-менш повну картину його піднесення і розвитку. Цим книга, справді, буде корисною для читача та напевно послужить спонукою до нових досліджень і публікацій подібного характеру на Україні. У цьому й криється коефіцієнт корисної дії цього цінного видання.

В ПОНЕДІЛОК, 30-ГО БЕРЕЗНЯ, в Брюсселі продовжувалися переговори щодо майбутнього Боснії і Герцоговини. В них беруть участь президент республіки Алія Ізетбеговіч і лідери мусулман, сербів і хорватів. Зустріч очолює представник Португалії Жозе Кутілейро, який є тимчасовим головою Европейської Спільноти. Він вважає, що республіка Боснія і Герцоговина зможе уникнути кровопролиття і буде визнана Европейською спільнотою. Це питання буде обговорюватися на зустрічі представників 12 країн ЕС 6-го березня.

В ПОНЕДІЛОК, 30-ГО БЕРЕЗНЯ, азербайджанські збройні формування під час наступу на Степанакерт, столицю Нагорного Карабаху, випустили 175 реактивних і понад 220 гарматних набоїв. Вірменські сили самооборони відбили атаку. З обох сторін є десятки вбитих і ранених.

В СЕРЕДУ, 1-ГО КВІТНЯ, в московському Свято-Даниліївському монастирі відкрився Архиєрейський Собор Російської Православної Церкви. Серед багатьох питань він розгляне також звернення Єпископату Української Православної Церкви до Патріярха Алєксія з просьбою „надати їй повну канонічну самостійність".

ЗВЕРНЕННЯ

Згідно з проханням Комітету будови церкви св. Теклі в Бродах, ми в імені Комітету Брідчан у діяспорі звертаємося до всіх колишніх мешканців Старих Бродів, Бродів і околиці та всіх українців доброї волі допомогти нашим братам в Україні збудувати Божий храм — нову українську греко-католицьку церкву св. Теклі в Бродах на колишній спортовій площі Богуна в Старих Бродах. Своїми щедрими пожертвами допоможіть здвигнути цю святиню української християнської духовости на нашій оновленій Україні.

Для інформації подаємо, що старобрідська церква згоріла в наслідок воєнних дій у 1944 році. Під сучасну пору в Бродах є відкрита одна греко-католицька церква св. Юрія, т. зв. Мала церква. Дуже часто в неділі не вмущуються у ній всі вірні під час Богослужби. Друга церква, т. зв. Велика, підлягає юрисдикції московського патріярха.

Парохіяни колишніх Старих Бродів (сьогодні Бродів) почали літом 1991 року будову нової церкви та просять нашої помочі. Збірку координує та дає вичерпні інформації про будову церкви голова Комітету Брідчан Юліян Чорній. Його адреса є: Julian Chornij, 31 South Elmwood Ave., Palatine, Ill. 60067; tel. (708) 359-3843.

За Комітет Брідчан:

Юліян Чорній — Чикаґо, **Василь Ціхацький** — Торонто, **Микола Богдан** — Ґлен Спей, **Богдан Качор** — Ню Йорк.

Члени Окружного Комітету Відділів Українського Народного Союзу в Нюарку, Н. Дж.

В пам'ять

бл. п. Ольги Сохан

Дорогої Мами головного секретаря Володимира Сохана, складають глибоке співчуття родині і як нев'янучий вінок жертвують 50 дол. на ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ.

Голова: Р. Пиндус **Касир: В. Боярський**

З жалем повідомляємо, що в понеділок, 23-го березня 1992 року відійшов у вічність

бл. п.

Всеволод Зінченко

народжений 29-го червня 1924 р. в м. Рівні в Україні.

ПАНАХИДА відбулася в середу, 25-го березня ц. р. в похоронному заведенні Музики.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в четвер, 26-го березня ц. р. в українському православному соборі св. кн. Володимира в Чикаґо, Ілл.

Покійного поховано на Elmwood **цвинтарі в** River Grove, Illinois.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ПРИЯТЕЛІ І ЗНАЙОМІ

Братство кол. Вояків 1-ої УД УНА Станиця Ню Йорк

ділиться сумною вісткою з побратимами та громадянством, що дня 26-го березня 1992 р. відійшла у вічність

сл. п.

Тетяна Долинська

вдова по сл. п. полк. Романові Долинському, кол. медсестра юначок, членкиня Станиці Братства 1-ої УД, член-основник Братства Охорони Воєнних Могил „Броди-Лев".

ПОХОРОН відбувся дня 28-го березня 1992 р. з церкви св. Юра в Ню Йорку на цвинтар св. Ґертруди в Равей, Н Дж.

Горем опечаленій родині складаємо наші співчуття.

УПРАВА СТАНИЦІ БРАТСТВА в НЮ ЙОРКУ

Ділимося сумною вісткою, що 4-го лютого 1992 р. в Чикаґо, Ілл., по тяжкій недузі, відійшов у вічність на 68-му році життя і похований на цвинтарі св. о. Миколая, наш найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО, ДІДО, БРАТ І СТРИЙКО

бл. п.

ВАСИЛЬ ТИМЧИНА

Покійний народився 11-го червня 1923 р. в селі Вербиця, повіт Рава Руська. До Чикаґа приїхав у 1952 році. Був власником пекарні та щедро жертвував на церковні, молодечі та громадські організації, як: СУМ, Пласт, ООЧСУ, АБН та парафію свв. Володимира й Ольги.

Покійний був довголітнім активним членом Організацій Визвольного Фронту, був членом Управ ООЧСУ і АБН-у, як також членом Братства св. Андрея, членом Контрольної Комісії при парафії свв. Володимира й Ольги, а останньо був ще також у адміністрації парафіяльного Культурного Осередку.

Нехай американська земля буде йому легкою, а пам'ять про нього і його добрі діла нехай залишуться вічними.

Покійний Василь залишив у Чикаґо горем прибиту:

дружину — АННУ
дочку — ЛЮБУ АНДРУЩИШИН з мужем ЄВГЕНОМ і дітьми МАРКОМ і ЮРІЄМ
дочку — КАТРУСЮ
брата — ІВАНА з родиною
тету — ТЕКЛЮ ЯРМОЛУ з родиною
та дальшу родину в Україні і в Польщі

Виставка з України відкриється в Гамилтоні

„Дух України — 500 років українського художнього мистецтва" — виставка, що відбудеться у мистецькій ґалерії Гамилтону, Онт., 123 Кінґ вул. від 9-го квітня до 15-го червня 1992 року. Будуть показані 120 ікон і художніх картин вибраних із шедеврів Державного Музею Українського Мистецтва у Києві і з приватних збірок, більшість яких не виставлялись раніше в Америці.

У склад виставки входять ікони XV - XVIII століть, такі як „Св. Юрій Чудотворець" та майже 3-метрова надпрестольна картина „Небесний владика".

Крім ікон у склад виставки входять ще портрети народних і козацьких героїв — кисти піонерів українського модерного малярства та картини з XIX століття, зображуючі побут і щоденне життя на селах України.

Виставка „Дух України" у серпні 1991 року відкрила святкування 100-ліття поселення українців у Канаді у Вінніпезькій Галерії Мистецтв, опісля переїхала до Едмонтону, а тепер перейде до Гамилтону на закінчення 10-місячного турне по Північній Америці.

Гамилтонська мистецька ґалерія плянує збагатити виставку серіями фільмів, лекцій, концертами бандуристів і гагілками. При кінці кожного тижня діятиме кафе „Київ", де можна буде скоштувати українські страви. Для дітей відбудуться демонстрації писання ікон, писанок та приготування українських страв і печива.

Виготовлено кольоровий каталог з ілюстраціями всіх картин що виставлятимуться

Групи відвідувачів із 15-ти і більше осіб будуть заберпечені англо- і українськомовними провідниками. Зголошуватись можна на число (416) 527-6610. Туристичні подорожі і нічліг по зниженій ціні у Роял Конавт Готелі, можна замовити у туристичному б'юро Марлин в Гамилтоні.